

ZAJÍMAVOST

Stejně jako jinde v Estonsku i tady lze spatřit množství bludných kamenů, které zanechaly tající ledovce poslední doby ledové. Podle místní legendy je používali jako zbraň obři, kteří zde prý žili. Jeden z největších balvanů v zemi zvaný **Kukka** se nachází kus cesty severně od zemědělského muzea. Má úctyhodné parametry: délka 16,4 m, šířka 11 m, výška 3,7 m a obvod 42,6 m!

Hned asi 80 velkých kamenů na zhruba půlhektaru lze vidět na místě zvaném **Helmersenovy balvany** (Helmerseni kivikülv), které se nacházejí u obce Paluküla. Získaly jméno podle ba-

datele Gregora Helmersena, který se jako první vědec v 70. letech 19. století oblastí zabýval. Podle pověsti zde kameny vytrousil ďábel, který s nimi šel zničit kostelík Pühalepa, jenže strážný anděl kostela ho nechal ztratit v lese. Ďábel se unavil a usnul, když se probudil, protrhl se mu kapsy plné kamenů. Satelitní výzkum ukázal, že zdejší vyvýšenina Paluküla tvoří ve skutečnosti okraj kráteru vzniklého dopadem meteoritu před 450 milióny lety. Kráter má průměr 4 km a zahrnuje i celé město Kärdla. Kráterem prochází naučná stezka s pozorovací věží.

Kostelík v Kassari se chlubí rákosovou střechou.

FOTO: ADELA POLÁKOVÁ

UBYTOVÁNÍ

- Nocleh nabízí několik hotelů, dost penzionů a farem. Ve vesnici Käina je **Hotell Lillia** (tel.: +372 46 36 146), který má dvoulůžkové pokoje za 700/800 EEK (1 estonská koruna = 1,9 Kč). www.lilliahotell.ee Nachází se tu i lázeňský **Spa-hotell Lõokese** (tel.: +372 463 6107). www.lookese.com

- Ve vesničce Hausma blízko obce Pühalepa funguje **hostel a kemp Hausma** (tel.: +372 46 29 190, 503 1929), kde za dvoulůžkový pokoj dáte 500 EEK, postavení stanu vyjde na 40 EEK. www.hausma.ee
- kemp v obci Malvaste u Kõrgessaare (tel.: +372 46 919 01) www.malvaste.hiiumaa.ee

→ na východním pobřeží. Přístaviště slouží již od roku 1870, kdy sem dorazil první trajekt, parník nazvaný Progress.

Hned první zajímavost se nachází v asi 6 km západně položené obci Pühalepa. Kostelík původem ze 13. století (Pühalepa kirik). Vznikl na místě někdejšího dřevěného kostela, ale ještě předtím se zde scházeli pohanští obyvatelé k obětem a modlitbám za dobrou úrodu. Jméno Pühalepa vlastně znamená „Svatá olše“ a odkazuje na olšový háj, kde se rituály odehrávaly. Po sovětské přeměně na stodolu se kostelík podařilo opravit v roce 1991. Za pozornost stojí malé dveře na pravé straně kostela, kudy dříve musely vcházet ženy namísto hlavním vchodem.

Malé mauzoleum vedle kostelíka ukrývá hrobku Ebby-Margerethe Stenbockové, prominentní statkářky ostrova v 18. století. Její rodina postavila na ostrově několik panských sídel. Nejkrásnější lze vidět v sousední vesnici Suuremõisa. Zámek o 64 místnostech obklopuje park a zahrady. Roku 1796 koupil areál baron Ungern-Sternberg. Podkrovní zámku má dvojité strop, kam baron ukrýval poklady uloupené z potopených lodí. V roce 1802 tento podivný šlechtic zavraždil na zámku kapitána vlastní lodí a čekala ho deportace na Sibiř.

Pahorek křížů

Hlavní ostrovní městečko Kärdla, kde žije 4500 lidí, příliš nenabízí. Vždyť i původ jména pochází ze švédského slova označujícího „nízce položené, bažinaté místo“. Lze se ovšem odsud vydat za jednou z velkých atrakcí ostrova. Jen asi 5 km od Kärdly leží Pahorek křížů (Ristimägi). Místo plné dřevěných křížů připomíná minulost ostrova spjatou nerozlučně se Švédy. Až do roku 1781 jich zde žilo na dva tisíce. Jako svobodní lidé, kterým status jim přiznal švédský král, nepodléhali robotě na panstvích jako estonští rolníci. S ruským ovládnutím ostrova se situace změnila. Kateřina II.

nařídila deportaci Švédů na Ukrajinu. Na místě dnešního Pahorku křížů se shromáždili k rozlučkové bohoslužbě. Místní farmář zde pak na jejich památku umístil malý dřevěný kříž. Později se z toho stala tradice. A tak návštěvníci, kteří poprvé přijedou na ostrov, zde udělají kříž z větví či klaců a v duchu si přejí něco dobrého pro sebe i pro ostrov – prý to přináší štěstí. Dnes tu cestu vedoucí do lesa lemují tisíce takových křížů.

Do posledního muže

Severně se rozkládá poloostrov Tahkuna. A na jeho cípu se vypíná stejnojmenný maják, 42,6 m vysoká věž vyrobená v Paříži a sloužící zde již od roku 1875. Na maják lze vylézt. Okolní nebezpečné měřičiny zvané Neckmansgrund si v historii vyžádaly zkázu prý stovek lodí. Místní obyvatelé to však většinou vítali, na záchraně nákladu a cestujících se

Legendární ostrovní obr

dalo celkem slušně vydělat. Oblast Tahkuny se stala rovněž dějištěm krátké bitvy mezi Němci a Sověty za druhé světové války. Němci tu tehdy zadržovali na dva tisíce vojáků, kteří nečekali, že se nacisté vylodí na jihu ostrova. Oficiální sovětská verze zněla úplně jako legenda: naši vojáci bojovali do posledního muže a ten úplně poslední vylezl na maják a pokračoval v palbě, než mu došla munice, pak se vrhl dolů dávaje přednost smrti před zajetím.

Hlavní silnice po severní straně ostrova vede dále k vesnici Kõrgessaare, u níž se nachází kamenný kostel Reigi ki-